

Komandi partur

Hervør upplivdi millum annað sum smágenta at síggja tveir ungar menn drukna út fyri landingina í Húsavík.

Poul Johan saman við seinni konuni, Teklu

var føddur. Samstundis var ein kona í Dali, sum skuldi eiga, so hon mátti renna millum bygdinrar!

Elisabeth var systir Tummas Paula. Hann átti triggjar systrar, sum vóru jarðarmóður. Hinar vóru Sofia, sum arbeiddi í Hvalba, og Sunneva í Klaksvík.

Sunneva var mamma Asbjørn Joensen, kendur løgtings- og landsstýrismaður hjá Sjálvstýrisflokkinum. Ein onnur jarðarmóðir æt Signeva. Hon var av Sørensen-fólkinum. Hon bleiv gift niðri. Anna var jarðarmóður í Søldarfirði. Hon var gift við læraran Óla Hansen, ættaður úr Svinoy.

Vermamma Kristinu mostir míni, Greta, var eisini jarðarmóðir. Frá eldri tíð vita vit, at mamma Jákup í Stórustovu, eisini kallaður Stóri Jákup, var jarðarmóður. Jákup kom síni seinastu ár at búgva hjá Sofíu og Tummas Paula.

Tað er merkiligt í eini so litlari bygd, at hon hevur fostrað so nógvar jarðarmóður.

Kundi ikki klemma mammu

Vilmund var 4 ár yngri enn eg. Hann doyði bara átta mánaðir gamal av millumoyrnbarna. Tá var einki pensilin, sum kundi lekt hetta. Mostrarnar hjá mær søgdu, at mamma tók sær hetta so nær, at hon var ikki til at troysta. Hon fekk eitt ringt krím og endaði á Sanatoriinum. Tá hevði hon fingið tuberklar.

Eina ferð fór pápi við mær til Havnar og niðan á Sanatoriid at vitja mammu. Eg minnst at har var ein svali við hálvta út frá høvuðsbygninginum, har sengurnar við tuberklapatientunum vórðu settar út, so teir kundu fáa friska luft.

Eg sá mammu liggja har, men vegna smittuvandan kundi eg ikki koma so nær, at hon kundi taka meg til sín. Hetta má hava verið ein tung løta fyri hana, men hetta var eisini ein tung løta fyri meg, sum var bert 6 ára gomul. Hetta var seinastu ferð eg sá mammu. Hon kom aftur til Húsavíkar í kistu.

Eg spurdi einaferð Kristinu, mostur mína, hvussu mamma var. Jú, segði hon, mamma tín var so still, tosaði ikki nóg. Kristina var at vera í Havn um ta tíðina, mamma var í Hoydølum. Hon plagdi at vitja mammu.

Tá mamma doyði var eg nóg hjá Sunnevu fastur míni, sum var einkja eftir umrødda Hilmar.

Hervør saman við mammuni

Pápi vildi hjálpa teimum raktu

Pápi hevði havt tuberklar, tá ið hann var yngri. Hann hevur tískil kent tuberkularnar á egnum kroppi og hevði eisini merkt, hvussu lítil almenni stuðulin var tá á døgum til tey, sum rakt vóru av hesi sótt. Tað vildi hann gera nakað við.

Hetta kemur eisini til sjóndar í hesi lýsing í Dimmalætting 31. januar 1939:

Til tey, sum við peningagávum hava styðjað hjálpargrunn okkara (Húsavík-Dal-Skarvanes) fyri tuberklasjúk veita vit okkara bestu tøkk.

*Fyri tey sjúku
Poul Johan Danielsen*

Húsavík var hart rakt av tuberkulum. Hetta man eisini hava verið orsök til, at fiskimenn í Húsavík í 1936 sendu fiskimannafelagnum eina áheitan um at fáa skipað fyri tuberkulakanning av fiskimonnum fyri at avmarka smittuvandan. Áheitanin varð send løgtinginum. Hetta var væl undirtikið og kom í gildi longu árið eftir. Frá 1938 varð hetta krav lógarfest. Hetta var eitt munandi stig at basa tuberkulum.

Í Húsavík verður hildið, at tað var pápi, sum tók stig til hetta. Hann hevur í

Tekla, seinna kona Poul Johan, saman við Marin Kristinu, hálv systir Hervør. Tann størri gentan er Kristianna, bróðurdóttir Teklu

hvussu er verið við. Eg veit, at pápi hevði samskipti við Vilhelm Magnussen, kenda tuberkulalæknan í teirri tíðini. At teir kanska ikki altíð vóru samdir, er ein onnur søga.

Í hesum sambandi varð spurningurin reistur, hvat kundi gerast figgjarliga fyri teir menn, sum ikki sluppu til skips vegna smittu. Tá varð eftir uppskoti frá blaðstjóranum á Dimmalætting, Georg L. Samuelsen, stovnaður Hjálpargrunnurin fyri Órbeidsfórar Fiskimenn. Hesin grunnur kom væl við hjá raktu familjunum. Hann var tískil eisini eitt úrslit av hesi áheitan hjá húsavíkingum.

Tá var lívligt í politikki

Pápi var eisini iðin í politikki. Hann var fólkafloksmaður, sum nógvir vóru í Húsavík. Tá í tíðini kundu bylgjurnar ganga høgt, ikki minst tá orrusta var við Javn-aðarflokkinn, har Viggo Dalsgaard í Skálavík var eins iðin sum pápi.

Ein søga er um ein politiskan fund í skúlanum í Húsavík. Viggo fekk øði í pápa og aðrar fólkafloksmenn, sum vóru á fundinum. sum skuldu leggja eftir honum. Viggo gjørdist so ræddur, at hann leyp út gjøgnum eitt vindeyga og oman til sambandsmannin Tummas Paula at krógva seg!

Poul Jóhan, sonur mín, minnst at Lýðar, ommubeiggi hansara, sum búði har, segði honum, at køkshurðin brast upp. Í hurðini stóð pápi og spurdi, um Viggo var her. Lýðar mátti bara siga, at Viggo var ikki har, men sannleikin var, at Viggo goymdi seg í spískamarinum. Politikkur var í hvussu er ikki keðiligur.

Tá ið grannastevnur plagdu at vera, tá kundi eisini vera lív í!

Fólkaflokkurin stóð sterkur í Húsavík. Frá 1940 átti hann meira enn helvtina av øllum atkvøðunum í bygdini. Hjá hinum var tað so smábýtt, at tað var lætt at rokna út, hvør ið átti tær. Hildið var, at Óli, pápa-beiggi, var javnaðarmaður. Men hann vildi ongantið fortelja hvat hann valdi.

Tað áhugaverda er, at javnaðarflokkurin var eins sterkur í grannabygdini Dali, sum fólkaflokkurin var í Húsavík.

Pápi var ein oddamaður í 1943 at stovna ungmannaafelagið Sólarris. Tey fyrstu árin helt felagið til í skúlanum, men í 1950-unum varð egið hús fingið til vega. .

Felagið fekk egið flagg, og tá ið pápi fór til gravar lá flaggið um kistu hansara.

Ungmannafelagið er framvegis karmur um felagslívnum í bygdini. Eisini verður húsið leigað út til ymisk tiltøk sum t.d. ervi og brúðleyp.

Pápi var eisini virkin á øðrum økjum. Hann var saman við øðrum byrjaður at stoypa ein svimjihyl, tá ið hann fall frá. Leivdirnar síggjast enn.

Hann hevði eisini aðrar stórar ætlanir. Gjörði ilógur í ein lastbil. Sum vanligt var undir krígnum, var hesin bilur keyptur í Bretlandi og kom heim við einum skipi, sum hevði selt ísfisk. Hann kostaði kr. 12.000.

Pápi ætlaði at koyra vinnuliga koyring. Hann fekk koyrikort í august 1943 og setti hús og jørð í pant fyri bilin. Men hann gjørdist skjótt sjúkur. Tveir bróðursynir koyrdu fyri hann. Orsakað av sjúku fekk hann ikki tað burtur úr bilinum, sum hann ætlaði.

Bilurin var settur uttanfyri Breytina oman móti ánni. Har stóð hann alt tað Poul Jóhan minnst. Hann var eitt sindur stoltur av, at tað var abbi hansara, sum hevði átt bilin. Hann minnst, at dreingirnir spældu í bilvrakinum.

Pápi og systir doyðu eisini

Pápi giftist uppáftur við Teklu úr Hovi, tá var eg 12 ár. Hetta hevur verið um 1944. Hann hevði eitt stórt brúðleyp í Hovi, tað segðist at vara eina viku! Men sjálv kundi eg ikki vera við.

Tá kundi eg koma heim aftur til okkum sjálvs at vera. Tey bæði fingi ein fitta dóttir, sum bleiv uppkallað eftir mammu, Marin Kristina. Men tað var skjótt, at tuberkularnar hjá pápa brutu út aftur, hann doyði einans 41 ára gamal.

Pápi hevði verið á sanatoriinum í fyrsta umfarið, tá hann bleiv sjúkur, men hann doyði heima í Húsavík. Eingin lækni var tá í Sandoynni, so Aksel Poulsen, lækinn í Havn, mátti koma við læknabátinum úr Havn, tá tað bar móti endanum hjá pápa. Aksel var so lagaligur, at hann bjóðaði sær til at blíva í Húsavík náttina av. Men tá doyði pápi, so hetta gjørdist ikki neyðugt.

Tá ið pápi var deyður flutti Tekla suður aftur til Hovs við dóttirini. Tá var hon eisini smittað. Árið eftir doyði hon, einans trý ára gomul. So nú átti eg ongan eftir, hvørki foreldur ella systkin. Tekla giftist ikki aftur. Hon náddi høgan aldur og eg hevði samband við hana alt lívið.